

Praten over de laatste levensfase met je (huis)arts

Palliatieve zorg begint met een gesprek met je arts. Kies de arts met wie je het meeste contact hebt. Dat kan de huisarts zijn maar ook een specialist in het ziekenhuis.

Je arts kan er zelf over beginnen, maar je kunt ook zelf om dit gesprek vragen.

Gesprek met je arts voorbereiden

Het is belangrijk om je goed op het gesprek voor te bereiden. Schrijf de punten die jij belangrijk vindt op papier, zodat je niets vergeet. Misschien moet je belangrijke en moeilijke beslissingen nemen. Je kunt zelf meer informatie opzoeken, maar je kunt ook de arts vóór het gesprek om meer informatie vragen.

Het kan helpen om deze drie vragen als start te gebruiken:

1. Wat zijn mijn mogelijkheden?
2. Wat zijn daar de voor- en nadelen van?
3. Wat betekent dat voor mij?

Meer uitleg over deze vragen vind je op 3goedevragen.nl.

Behandelwensengesprek

Ze noemen zo'n gesprek met de huisarts ook weleens het behandelwensengesprek. In het behandelwensengesprek bespreek je met jouw huisarts wat jij belangrijk vindt in jouw leven, en welke zorg daar wel of juist niet bij past. Onderwerpen tijdens zo'n gesprek zijn onder andere:

- Hoe ziet een goede dag er voor je uit? Wat is voor jou 'kwaliteit van leven'?
- Denk je na over je eigen sterfbed? Wat is voor jou 'kwaliteit van sterven'?
- Welke [behandeling](#) wil je wel en welke niet, bijvoorbeeld als het slechter met je gaat?
- Wil je nog [gereanimeerd](#) worden?

Zo'n gesprek voer je het liefst op een rustig moment, en niet in een onverwachte of stressvolle situatie zoals een opname op de eerste hulp. Meestal plant jouw huisarts een behandelwensengesprek, maar je kunt er ook altijd zelf om vragen. Bekijk de [brochure van patiëntenfederatie over praten over behandelwensen en behandelgrenzen](#).

Neem iemand mee

Misschien wil je graag dat er iemand met je meegaat. Om samen te luisteren, vragen te stellen en dan samen met de arts beslissingen te nemen.

Voordat je in je gesprek gaat met je arts, is het goed om te weten wat zij wel en niet voor je kan doen. Het is verstandig om van tevoren na te denken over wat je wil bespreken en een aantal vragen voor te bereiden. Lees [hier meer over welke vragen je kunt nadenken](#).

Het kan voor een arts ook moeilijk zijn

Artsen vinden het soms moeilijk om te accepteren dat behandelen geen zin meer heeft. Ze stellen dan misschien toch een behandeling voor, hoewel die niet meer helpt. Patiënten kunnen dan denken dat de arts ze nog beter kan maken. Waarom zou zij anders nog een behandeling voorstellen? Daarom is het belangrijk dat je aan het begin van het gesprek duidelijk bent: wat kan de arts voor je doen? Wat zijn de voor- en nadelen van een behandeling? Zeg duidelijk wat je wensen en verwachtingen zijn, zodat je alleen [behandelingen](#) krijgt die bij jouw wensen passen. Lees hierover meer in [Wel of niet behandelen](#).

Zorg voor voldoende tijd

Als je in gesprek gaat met je huisarts, zorg dan dat er genoeg tijd is om te praten. Vraag van tevoren om een 'dubbel consult'. Je kunt iemand meenemen naar het gesprek. Als je al een [wilsverklaring](#) hebt, neem dan een extra kopie mee. Je kunt de wilsverklaring dan bespreken met je arts en zij kan de verklaring toevoegen aan je medisch dossier.

Vaak is één gesprek niet genoeg. Spreek daarom met de arts af wanneer je samen hierover doorpraat.

Weet wat je wilt

Het is belangrijk dat de arts je goed vertelt hoe je ziekte verder gaat en wat je daarvan gaat merken. Ook is het belangrijk om van haar te horen welke (palliatieve) behandelingen nog mogelijk zijn en welke niet.

Vertel vooral hoe het met je gaat, waar je je zorgen over maakt, wat je belangrijk vindt. Wat heb je nodig om nog zo prettig mogelijk te kunnen leven? Vertel over wat jij belangrijk vindt (je waarden). Zo kun je samen beslissingen nemen die bij jou passen.

Met wie kun je nog meer praten?

Een gesprek over jouw laatste levensfase met (huis)arts is erg belangrijk. Er zijn meer mensen met wie je kunt [praten](#) over jouw wensen en verwachtingen in deze tijd. Denk aan:

- [je naasten](#)
- [je partner](#)

Klik op de link voor meer informatie en tips.